

Қазақстан- дағы электр энергиясы мен көмір на- рығына шолу

Қазақстан Республикасының Электр энергетикасы саласы республика тұтынушыларын сенімді және сапалы электрмен жабдықтауды қамтамасыз ететін электр станцияларының, электр беру желілерінің және қосалқы станциялардың жиынтығын білдіретін Бірыңғай электр энергетикасы жүйесі жағдайында жұмыс істейді.

Энергетика саласын реттеуді уәкілетті мемлекеттік орган Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігі атынан⁷, оның ішінде ЖЭК саласында да жүзеге асырады⁸. Электр энергиясын беру және жылу энергиясын өндіру, тарату, бөлу және қамтамасыз ету жөніндегі қызметтер саласындағы табиғи монополияларды реттеуді Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу комитеті жүзеге асырады⁹. Қазақстан Республикасы Индустрия және инфрақұрылымдық даму министрлігі көмір өнеркәсібі саласында басшылықты жүзеге асырады.¹⁰

БЭЖ — де электр энергиясын өндіруді негізінен көмірмен жұмыс істейтін жылу электр станциялары (ЖЭС) жүзеге асырды

71,2%

Қазақстан Республикасында электр энергиясын тұтыну

115, 068

млрд кВт*сағ

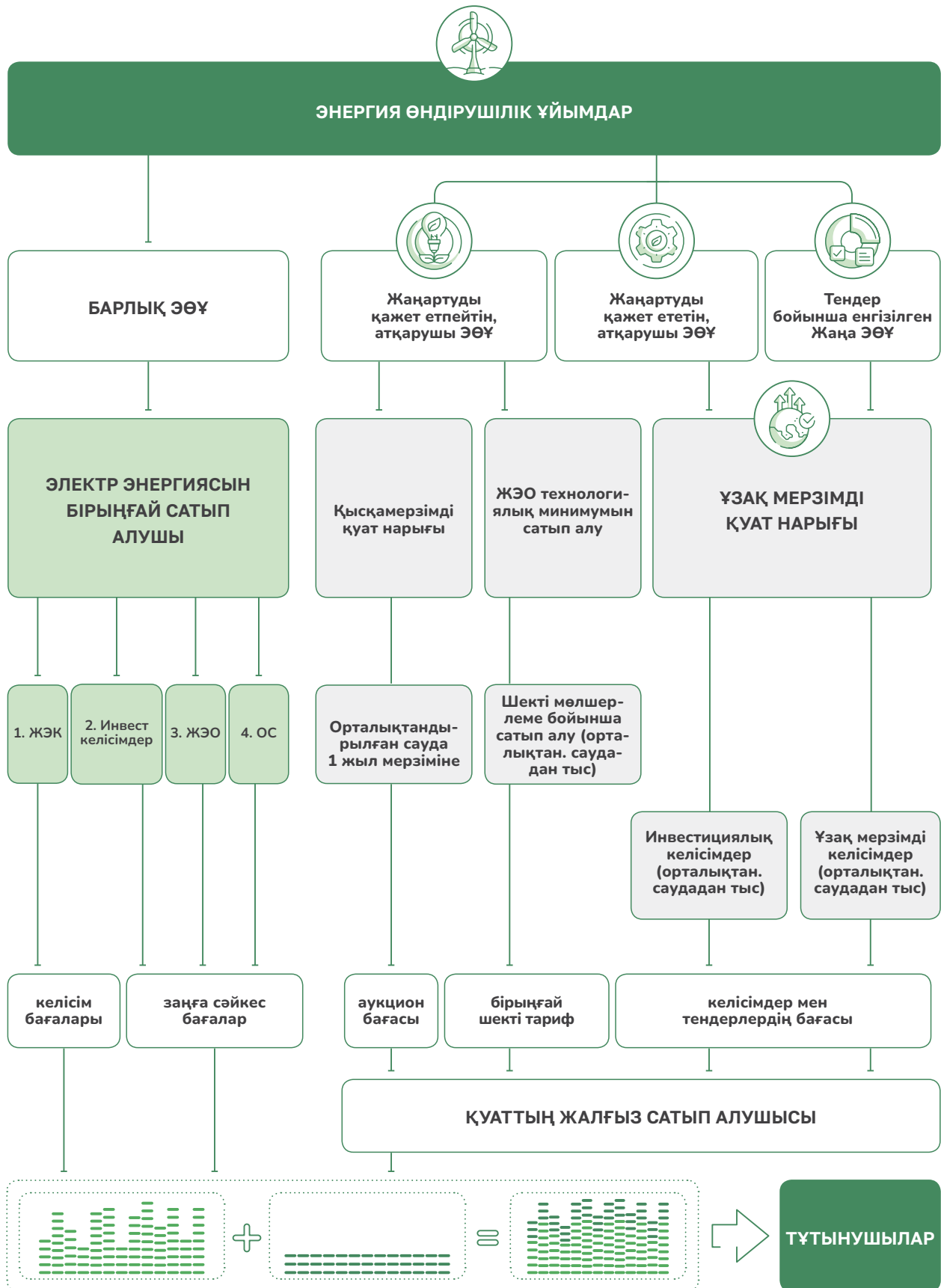
⁷ «Электр энергетикасы туралы» Қазақстан Республикасының 2004 жылдың 9 шілдесіндегі №588-II Заңы.

⁸ «Жаңартылатын энергия көздерін пайдалануды қолдау туралы» Қазақстан Республикасының 2009 жылдың 4 шілдесіндегі №165-IV Заңы.

⁹ «Табиғи монополиялар туралы» Қазақстан Республикасының 2018 жылдың 27 желтоқсанындағы №204-VI Заңы.

¹⁰ «Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы» Қазақстан Республикасының 2017 жылдың 27 желтоқсанындағы №125-VI кодексі.

Қазақстанның электр энергиясы мен қуаты нарығы

Электр энергиясының балансы

2023 жылы БЭЖ — де электр энергиясын өндіруді негізінен көмірмен жұмыс істейтін жылу электр станциялары (ЖЭС) жүзеге асырды — 71,2%.

2024 жылдың 1 қаңтарына Қазақстан Республикасы Электр станцияларының белгіленген қуаты — 24 641,9 МВт, иелік қуаты — 20 428,4 МВт құрайды.

Жүйелік оператордың деректеріне сүйенсек, 2023 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында Қазақстанның электр станциялары 112,82 млрд кВт*сағ электр энергиясын өндірді, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 0,04%-ға (42,8 мың кВт*сағ) аз.

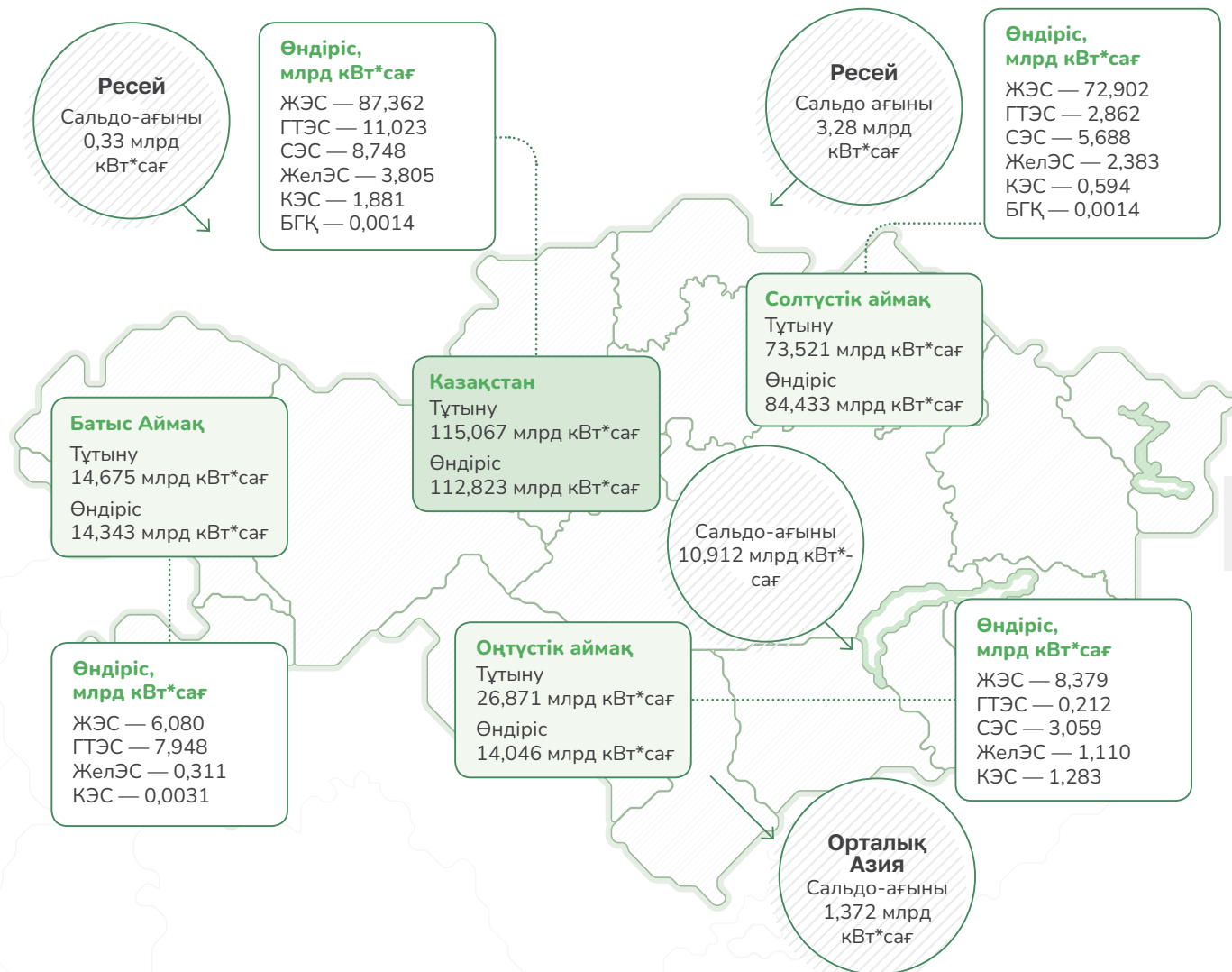
Электр энергиясын өндіру/тұтыну балансы, млрд кВт*сағ

Электр энергиясының көрсеткіштері	2021	2022	2023	Δ 2023/2022, %
Электр энергиясын өндіру, оның ішінде:	114,45	112,86	112,82	-0,04
Жылу электр станциялары (ЖЭС)	91,16	88,62	87,36	-1,4
Газ турбиналы электр станциялары (ГТЭС)	10,70	10,94	11,02	0,73
Су электр станциялары (СЭС)	9,18	9,19	8,75	-4,78
Жел электр станциялары (ЖелЭС)	1,76	2,36	3,80	61
Күн электр станциялары (КЭС)	1,64	1,75	1,89	108
Биогаз қондырғылары (БГК)	0,3	0,04	0,01	25
Электр энергиясын тұтыну	113,89	112,94	115,07	1,9
Сальдо-ағылу «+» тапшылық, «-» артық, оның ішінде:	-0,56	0,79	2,24	283,5
Ресей	0,46	0,47	3,62	770
Орталық Азия	-1,02	-0,40	-1,37	342,5

Қазақстан Республикасының БЭЖ шартты түрде үш аймаққа бөлінген — Солтүстік, Оңтүстік және Батыс.

Қазақстан Республикасының Бірыңғай электр энергетикалық жүйесі

Солтүстік аймақта, негізгі көмір кен орындары мен гидроэнергетикалық ресурстар орналасқан жерде 2023 жылы ел бойынша өндірілетін электр энергиясының жалпы көлемінен 74,8% (84,4 млрд кВт*сағ) өндірілді. Солтүстік профициттік аймақ оңтүстік аймақтағы электр энергиясының тапшылығын жабады, сондай-ақ Қазақстанның экспорттық әлеуетін қамтамасыз етеді.

2023 жылы Оңтүстік аймақта электр энергиясын өндіру жалпы көлемнің 12,4% (14 млрд кВт*сағ) құрады. Оңтүстік аймақтағы электр тапшылығы солтүстік аймақтан жеткізілім арқылы жабылды.

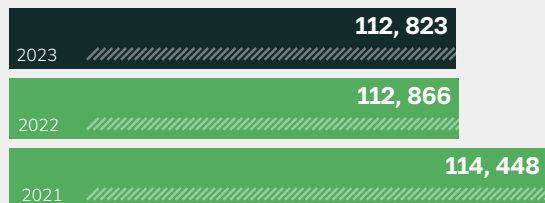
Есепті кезеңде Батыс аймақта өндірілетін электр энергиясының жалпы үлесінің 12,6% (14,3 млрд кВт*сағ) өндірілді. Бұл аймақтың ерекшелігі Қазақстанның БЭЖ Солтүстік және Оңтүстік аймағының электр желілерімен электр желілерінің байланысының болмауы болып табылады.

Жүйелік оператордың деректеріне сүйенсек, ҚР Электр станциялары қаңтар-желтоқсан айларында 2023 жылы 112 823,1 млн кВт*сағ электр энергиясы өндірілді, бұл 2022 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 42,8 мың кВт*сағ немесе 0,04% — ға аз. Қазақстанның БЭЖ батыс және оңтүстік аймақтары бойынша өндірістің азаюы байқалды.

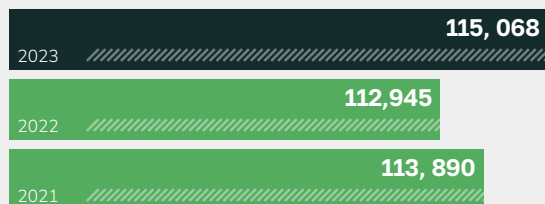
2023 жылдың қаңтар-желтоқсанында Ақтөбе, Алматы, Абай, Жетісу, Қарағанды, Қостанай, Маңғыстау, Солтүстік Қазақстан және Түркістан облыстарында электр энергиясын өндіру 2022 жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда айтарлықтай өсті.

Сонымен қатар, Ақмола, Атырау, Шығыс Қазақстан, Жамбыл, Батыс Қазақстан, Павлодар, Ұлытау және Қызылорда облыстарында электр энергиясы өндірісінің төмендеуі байқалды.

Қазақстан Республикасында электр энергиясын өндіру, млрд кВт*сағ

Қазақстан Республикасында электр энергиясын тұтыну, млрд кВт*сағ

Жүйелік оператордың деректеріне сүйенсек, 2023 жылдың қаңтар-желтоқсанында республиканың электр энергиясын тұтыну динамикасында 2022 жылдың ұқсас көрсеткіштерімен салыстырғанда 2 123,07 млн кВт*сағ немесе 1,88%-ға ұлғаю байқалған. Осылайша, республиканың солтүстік және оңтүстік аймағында тұтыну тиісінше 1,23% және 4,23%-ға өсті.

2023 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында энергия холдингтері мен ірі энергия өндіруші ұйымдардың тұтынушыларының электр тұтынуының 1 532-ге немесе 4%-ға төмендеуі байқалады. Бұл ретте 2023 жылдың қаңтар-желтоқсанында «Самұрық-Энерго» АҚ компанияларының электр энергиясын тұтынуының 2022 жылдың ұқсас көрсеткіштерімен салыстырғанда 306,1 млн кВт*сағ-ға немесе 4%-ға өсуі байқалады.

2023 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында 2022 жылдың ұқсас кезеңіне қатысты ірі тұтынушылар бойынша электр энергиясын тұтыну 437,4 млн кВт*сағ-қа немесе 1,2%-ға азайды.

Электр энергиясының экспорты және импорты

2023 жылы Ресейге электр энергиясының экспорты 2022 жылмен салыстырғанда 5,5%-ға өсті, сонымен бірге Ресейден электр энергиясының импорты 37,3%-ға өсті.

Қазақстан Республикасының электр энергиясының экспорты/импорты, млрд кВт*сағ

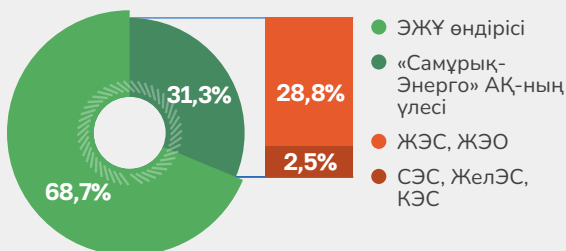
Облыстар	2022	2023	Δ 2023/2022, %
Қазақстан экспорты:	-1,64	-1,73	5,5%
Ресейге	-1,41	-1,15	-18,4%
Орталық Азия БЭЖ-не	-0,22	-0,57	159,1%
Қазақстан импорты:	1,66	2,28	37,3%
Ресейден	1,36	2,21	62,5%
Сальдо-ағылу «+» тапшылық, «-» артық	0,02	0,55	2 650%

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның Қазақстанның электр энергиясы нарығындағы жағдайы

33

Электр энергиясын өндіру

«Самұрық-Энерго» АҚ-ның Қазақстан Республикасы бойынша 2023 жылдағы жалпы электр энергиясын өндірудегі үлесі

2023 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ-ның мемлекет бойынша жалпы электр энергиясын өндірудегі үлесі 2022 жылмен салыстырғанда 0,5%-ға азайып

31,3% құрады

2023 жылы электр энергиясы нарығында өндіруші компаниялардың үлесі, %

Қазақстан Республикасында электр энергиясын өндірушілер	Көрсеткіш
«Самұрық-Энерго» АҚ	31,3
ERG	17,0
«Орталық Азия Электр Энергетикалық Корпорациясы» АҚ	5,0
«Казцинк» ЖШС	2,1
«Қазақмыс Энерджи» ЖШС	5,1
«ККС» ЖШС	5,4
«Жамбыл МАЭС» АҚ	2,7
Басқалары	31,4

Қазақстанда электр энергиясын өндіру көлемі, млрд кВт*сағ

Қазақстан Республикасында электр энергиясын өндірушілер	2021	2022	2023
«Самұрық-Энерго» АҚ	35,61	35,88	35,33
ERG	19,91	19,23	19,16
«Орталық Азия Электр Энергетикалық Корпорациясы» АҚ	6,24	5,09	5,59
«Казцинк» ЖШС	2,97	2,69	2,33
«Қазақмыс Энерджи» ЖШС	6,60	4,22	5,8
«ККС» ЖШС	6,60	6,14	6,1
«Жамбыл МАЭС» АҚ	2,14	3,65	3,07

ЖЭС, ЖЭО-да электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВт*сағ

Көрсеткіш	2022	2023
МАЭС-1	23 048	22 870
МАЭС-2	6 002	5 659
АлЭС (ТЭЦ-1,-2,-3)	4 039	3 955

2023 жылы электр энергиясын өндіру көлемі 35 330 млн кВт*сағ құрады, бұл өткен жылмен салыстырғанда 1,5%-ға немесе 554 млн кВт*сағ-қа төмен. Электр энергиясын өндірудің негізгі төмендеуі «Екібастұз МАЭС-2 станциясы» АҚ-да — 344 миллион киловатт-сағатқа немесе 6%-ға төмендеді. Бұл айналым сорғысының істен шығуына байланысты. «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС-де электр энергиясын өндіру 178 миллион киловатт-сағатқа немесе 1%-ға азайды. Бұл ішкі нарықтағы сұраныстың төмендеуіне байланысты болды. «Мойнақ СЭС» АҚ-да электр энергиясын өндіру 14%-ға немесе 140 миллион киловатт-сағатқа қысқарды. Себебі, Бестөбе су қоймасына су ағыны күтілетін деңгейден төмен болды.

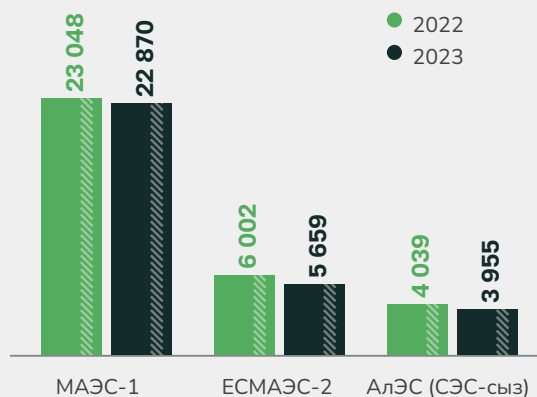
«Самұрық-Энерго» АҚ-ның 2023 жылы Қазақстан Республикасының Электр энергетикасы нарығындағы бәсекелестік артықшылықтары:

- өндірудің өзіндік құны төмен энергетикалық көмірдің елеулі қорлары;
- ел бойынша салыстырмалы тозу деңгейі бар жеткілікті энергетикалық қуаттар;
- мемлекеттік қолдау, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ қолдауы.

«Самұрық-Энерго» АҚ үшін сын-қатерлер:

- қуаттардың тозуының жоғары деңгейі;
- әлеуметтік жобаларды іске асыру кезінде салынған капиталға инвестицияларды қайтарудың жеткіліксіз деңгейі;
- қарыз жүктемесінің жоғары деңгейі;
- тариф белгілеу саласындағы реттеуші орта;
- баға ұсынысын басқарудың шектеулі мүмкіндіктері;

- дәстүрлі нарықтарда Екібастұз көмірін алмастыруға байланысты энергетикалық көмірді экспорттық жеткізуді шектеу, сондай-ақ көмірдің төмен параметрлеріне байланысты басқа нарықтарда бәсекеге қабілетсіздік;
- көмір өндіруді ұлғайту бойынша барлау жұмыстарының болмауы.

ЖЭС, ЖЭО-да электрэнергиясын (млн кВт*сағ) өндіру көлемі**Болашақ кезеңге болжам:**

2024 жылға арналған электр энергиясын өндіру көлемі 2023 жылғы Нақтыға қатысты біртіндеп ұлғаюмен болжанады. 2024 жылы электр энергиясын өндіру көлемі 3 990 миллион киловатт-сағатқа артады деп күтілуде. Бұған негізінен қоғамның шоғырландыру периметріне «Өскемен СЭС АЭС» ЖШС және «Шұлбі СЭС АЭС» ЖШС өндіретін электр энергиясының көлемін қосу есебінен қол жеткізілетін болады.

ЖЭС, ЖЭО-да электрэнергиясын (млн кВт*сағ) СЭС, ЖЭС, КЭС

АлЭС құрамындағы СЭС

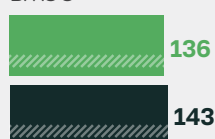
Мойнақ СЭС

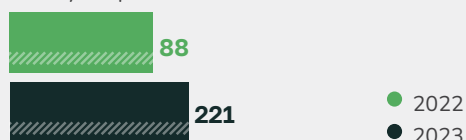
Шардара СЭС

БЖЭС

Жетісу энергиясы

● 2022
● 2023

2024 жылға қатысты 2025 жылға арналған көлемнің ұлғаюы «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС өндіріс көлемінің өсуіне байланысты.

Жылу энергиясын өндіру

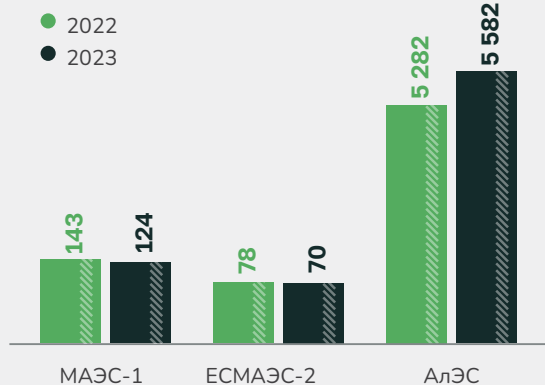
2023 жылы жылу энергиясын өндіру көлемі 5 776 мың Гкал құрады. Өткен жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда жоғарлауы 5% құрады, бұл есепті кезеңде жылыту кезеңіндегі орташа айлық температура жоғары болғандығына байланысты.

Болашақ кезеңге болжам:

2024 жылға арналған жоспардағы жылу энергиясын өндіру көлемі негізінен «Алматы Электр Станциялары» АҚ жылу энергиясын өндіру көлемінің төмендеуі есебінен 2023 жылғы Нақтыге қарағанда 3%-ға төмендеумен болжанады.

Жылу энергиясын өндіру көлемінің өзгеру динамикасы, мың Гкал

Электр энергиясын беру

«АЖК» АҚ желілері бойынша электр энергиясын беру көлемі 2023 жылы 8 686 млн кВт*сағ құрады, бұл 2022 жылғы Нақтыіден 7%-ға немесе 533 млн кВт*сағ-қа жоғары.

Электр энергиясын беру динамикасы

Болашақ кезеңге болжам:

2024 жылы электр энергиясын беру және бөлу көлемі бойынша Алматы өңірінде тұтынудың болжамды өсуіне байланысты 2023 жылғы Нақтыімен салыстырғанда 1%-ға ұлғаю күтілуде.

Электр энергиясын өткізу

«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС энергиямен жабдықтаушы ұйымының есепті кезеңде электр энергиясын өткізудің жалпы көлемі 7 086 млн кВтсағ құрады, бұл 2023 жылғы ұқсас кезеңнен 3%-ға артық және Серіктестікке қызмет көрсету аймағында электр энергиясын тұтыну көлемінің ұлғаюымен байланысты.

Атауы	Нақты 2022	Нақты 2023	Ауытқулар	Δ 2023/2022, %
АлматыЭнергоСбыт» ЖШС				
Тұтынушылар саны, оның ішінде:	929 929	952 216	22 287	2%
Халық	891 214	911 097	19 883	2%
Заңды тұлғалар	38 715	41 119	2 404	6%
Өткізу көлемі, млн кВт*сағ	6 847	7 086	239	3%

Болашақ кезеңге болжам:

2024 жылға арналған болжамдағы электр энергиясын өткізу көлемі серіктестікке қызмет көрсету аймағында электр энергиясын тұтынудың болжамды өсуіне байланысты 2023 жылғы Нақты деңгейінен 3%-ға ұлғаяды.

Қазақстан Республикасында ЖЭК дамуы

Жаңартылатын электр энергетикасы — инвестициялардың ең перспективалы бағыттарының бірі. Соңғы жылдары бұл нарық өсудің бірнеше нәтижелерін көрсетіп отырғанына қарамастан — 2014 жылдан бастап Қазақстан Республикасының ЖЭК объектілерінің белгіленген қуаттылығы 14 еседен астам өсті, Қазақстандағы күн және жел генерациясының үлесі сандық жағынан да, үлестік жағынан да басқа дамыған және дамушы елдерден әлі де артта қалып отыр.

ҚР Энергетика министрлігінің 2024 жылдың 1 қаңтарындағы деректеріне сүйенсек, Қазақстанда электр энергиясының жалпы көлемінің 8,1% — өндіретін жиынтық қуаты шамамен 2 881 МВт болатын 130 ЖЭК нысаны пайдаланылуда. Есепті кезеңде КЭС, ЖелЭС және шағын СЭС электр энергиясын өндірудің өсуі байқалды. Жалпы, 2023 жылы ЖЭК нысандары (КЭС, ЖелЭС, БГС, кіші СЭС) 6,7 млрд кВт*сағ электр энергиясын өндірді, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 33,9%-ға артық.

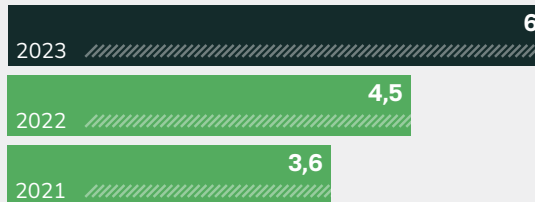
2023 жылы Қазақстанда көлемі 495,6 МВт болатын 16 жаңа ЖЭК объектісі пайдалануға берілді. 2014 жылы ел бойынша пайдаланылатын ЖЭК объектілерінің белгіленген қуаты — 177,52 МВт, ал 2023 жылы — 2 881 МВт-тан асты.

2023 жылдың қаңтар-желтоқсан айларында «Самұрық-Энерго» АҚ (КЭС, ЖелЭС және шағын СЭС) ЖЭК объектілерінің электр энергиясын өндіруі — 554,4 млн кВт*сағ құрады, бұл ҚР-да өндірілетін ЖЭК электр энергиясының жалпы үлесінің 8,1%-на сәйкес келеді.

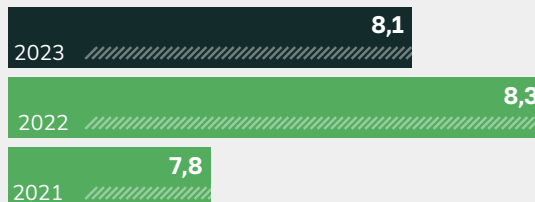
2023 жылы «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының кәсіпорындарында ЖЭК объектілерінің электр энергиясын өндіру көлемінің ұлғаюы

32,8%

Қазақстанның электр энергиясы нарығында ЖЭК электр энергиясын өндіру үлесі, %

Қазақстандағы «Самұрық-Энерго» АҚ ЖЭК электр энергиясын өндіру үлесі, %

«Самұрық-Энерго» АҚ ЖЭК объектілерімен электр энергиясын өндіру, млн кВт*сағ

«Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобы	Орнатылған қуат, МВт	2022	2023
«АлЭС» АҚ, шағын СЭС каскады	43,7	173,6	169,5
«Samruk-Green Energy» ЖШС, КЭС	3,04	5,3	5,4
«Samruk-Green Energy» ЖШС, ЖелЭС Шелек	5	14,6	16,1
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС, ЖелЭС	45	135,7	142,6
«Жетісу энергиясы» ЖШС, Шелек ЖелЭС	60	88,3	220,8
Жиыны		417,5	554,4

СЭС, ЖелЭС, КЭС электр энергиясын өндіру көлемі, млн кВт*сағ

Көрсеткіш	2022	2023
Мойнақ СЭС	973	832
Қапшағай СЭС	886	930,2
Алматы СЭС каскады	173	170
Шардара СЭС	518	529
БЖЭС	136	142
Samruk-Green Energy	20	22
«Жетісу энергиясы» ЖШС	88	220

Қуат нарығы

Қазақстанда электр энергиясы нарығымен қатар 2019 жылы енгізілген электр қуаты нарығы жұмыс істейді, оның негізгі мақсаты — қолданыстағы қуаттарды қолдау және жаңа қуаттарды құру үшін инвестициялар тарту, сондай-ақ елдегі электр энергиясына сұраныс пен ұсыныс арасындағы теңгерімді қамтамасыз ету. Қуат нарығы сонымен қатар ЖЭК пайдалануды және энергетикалық жүйенің тиімділігін арттыруды ынталандырады.

2023 жылы электр станциялары «КОРЭМ» АҚ сауда алаңында өткізілетін электр қуатымен сауда-саттыққа қатысты.

2022 жылғы қарашада өткізілген орталықтандырылған сауда-саттық қорытындысы бойынша «Самұрық-Энерго» АҚ электр станциялары 590 мың теңге/МВт*ай бағасымен 2 707 МВт қуат өткізді. Оның ішінде:

- «МАЭС-1» ЖШС — 1 436 МВт;
- «ЕСМАЭС-2» АҚ — 820 МВт;
- «АлЭС» АҚ — 450,8 МВт.

Заңнамаға сәйкес¹¹ «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ және «АлЭС» АҚ үшін 2022 жылы қуатқа жеке тарифтер белгіленді. «Шардара СЭС» АҚ

«Самұрық-Энерго» АҚ Қырғыз Республикасына**576,8** млн кВт*сағ**көлемінде электр энергиясын экспорттады**

үшін қуат көлемі 61 МВт, «Мойнақ СЭС» АҚ үшін — 298 МВт құрады. Бұл тарифтер кәсіпорындарға электр станциясын («МСЭС» АҚ) салу, жабдықты жетілдіру («ШарСЭС» АҚ) үшін, сондай-ақ инвестициялық бағдарламалар («АлЭС» АҚ) үшін бұрын алынған нысаналы қарыздарды қайта қаржыландыру үшін пайдаланылған қарыз қаражатын қайтаруды қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Сондай-ақ есепті кезеңде электр энергиясын өндіру-тұтынуды теңестіру мақсатында «Самұрық-Энерго» АҚ Қырғыз Республикасына 576,8 млн кВт*сағ көлемінде электр энергиясын экспорттады.

¹¹ 2019 жылдың 3 сәуіріндегі №243-VI «ҚР кейбір заңнамалық актілеріне арнайы экономикалық және индустриялық аймақтар, инвестициялар тарту, экспортты дамыту және ілгерілету, сондай-ақ әлеуметтік қамсыздандыру мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасының Заңы.

Тарифтік саясат

Табиғи монополия субъектілері, бәсекелестік және қоғамдық маңызы бар нарықтар субъектілері болып табылатын «Самұрық-Энерго» АҚ компаниялар тобының еншілес компаниялары мен оның бірлескен кәсіпорындарының операциялық қызметі ҚР «Электр энергетикасы туралы», «Табиғи монополиялар туралы» Заңдарымен және ҚР Кәсіпкерлік кодексімен реттеледі. Тарифтік реттеу энергокомпаниялар қызметінің түріне қарай ҚР Ұлттық экономика министрлігі (Комитет) немесе салалық министрлік — Энергетика министрлігі (ЭМ) Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитетінің құзыретіне жатады.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2020 жылдың 22 мамырындағы № 205 бұйрығымен «Электр энергиясына шекті тарифтерді бекіту кезінде ескерілетін тіркелген пайданы, сондай-ақ теңгерімдеуші электр энергиясына шекті тарифтерді бекіту кезінде ескерілетін теңгерімдеуге тіркелген пайданы айқындаудың жаңа әдістемесі» бекітілді.

2014 жылы қабылданған Қазақстанның отын-энергетикалық кешенін (ОЭК) дамытудың 2030 жылға дейінгі тұжырымдамасы негізінде 2019 жылдан бастап саланы инвестициялардың жеткілікті деңгейімен қамтамасыз етудің тиімді тетігі ретінде қуат нарығы енгізілді, бұл ұзақ мерзімді перспективада нарыққа жағымды әсер етеді.

2019 жылдан бастап нарықтың іске қосылуын ескере отырып энергия өндіруші ұйымдар үшін қуаттар қалыптастырылды:

- инвестициялық жобаларға және негізгі борышты өтеуге арналған шығындарды қамтитын қуатқа шекті тарифтер (инвестициялық жобаларды іске асыру үшін тартылатын кредиттік қаражат бойынша);
- электр энергиясын өндіруге кететін шығындар мен пайда нормасын қамтитын электр энергиясының шекті тарифтері. Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2021 жылдың 11 наурызындағы № 76 бұйрығымен «Электр энергиясына шекті тарифтерді бекіту кезінде ескерілетін пайда нормасын, сондай-ақ теңгерімдеуші электр энергиясына шекті тарифтерді бекіту кезінде ескерілетін теңгерімдеуге тіркелген пайданы айқындау әдістемесін» бекіту туралы 2020 жылдың 22 мамырындағы №205 бұйрығына түзетулер енгізілді.

2021 жылғы 1 шілдеден бастап "ЖЭК пайдалануды қолдау туралы" ҚР Заңына сәйкес сатып алынған электр энергиясына шығындарды өтеу мақсатында ЭӨҰ электр энергиясына босату тарифінің

құрамында өтпелі үстемеақы тетігі енгізілді. Өтпелі үстемеақыны «ЖЭК қолдау жөніндегі ЕАҚО» ЖШС ҚР ЖЭК қолдау шығындары және шартты тұтынушылар болып табылатын ЭӨҰ электр энергиясын босату көлемі негізінде есептейді. ЖЭК өтпелі үстемеақыны енгізуді ескере отырып елдің энергия өндіруші ұйымдарының электр энергиясына тарифтері қайта қаралды.

2023 жылғы 1 шілдеден бастап ҚР-да электр энергиясын орталықтандырылған сатып алуды көздейтін Бірыңғай сатып алушының моделі іске қосылды және нақты уақыт режимінде электр энергиясының теңгерімдеуші нарығы енгізілді (2023 жылғы 1 шілдеге дейін имитациялық режимде жұмыс істеді).

Энергия беруші компаниялар үшін электр энергиясын беруге және бөлуге, жылу энергиясын өндіруге арналған тарифтерді және энергиямен жабдықтауға арналған тарифтерді (ЭЖО) экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау комитеті реттейді. Комитет реттеу мен бақылауды заңнамалық және нормативтік-құқықтық актілерге қатаң сәйкес жүзеге асырады.

Тарифтік шешімдер әлеуметтік және саяси мәселелерге айтарлықтай әсер етеді. ҚР Үкіметінің экономикалық, әлеуметтік және өзге де саясаты «Самұрық-Энерго» АҚ Компаниялар тобының операциялық қызметіне айтарлықтай әсер етуі мүмкін.

Электр энергиясын бірыңғай сатып алушы және электр энергиясын теңгерімдеуші нарық механизмі негізінде электр энергиясы нарығының жаңа моделіне көшу нақты уақыт режимінде жүзеге асырылады. Электр энергиясының теңгерімдеуші нарығын енгізе отырып, электр энергиясын сатып алудың барлық көлемі бірыңғай сатып алушыдан жүзеге асырылады.

2023 жылы соңғы тұтынушылар үшін электр энергиясының тарифі мыналарды ескере отырып қалыптасты:

- бірыңғай сатып алушыдан электр энергиясын сатып алу;
- ұлттық желі бойынша электр энергиясын беру / пайдалану бағасы;
- АЭЖК желілері бойынша беру және тарату бағалары;
- реттеу, теңгерімдеу және диспетчерлеу жөніндегі қызметтердің құны;
- электр қуатының дайындығын қамтамасыз ету жөніндегі қызметтердің құны.

Жылу энергиясы бағасының әлеуметтік маңыздылығына байланысты ТМРК жылу энергиясы тарифтерінің өсуін тежеудің мемлекеттік саясатын іске асырады.

Жылумен жабдықтау жүйелерінің құрылымы үш сектордан тұрады: жылу энергиясын өндіру, беру (жылу энергиясын бөлу және өткізу) және тұтыну. Қазақстанның жылу энергиясы нарығы — бұл бөлшек тұтынушының жылу энергиясын жеткізушіні таңдауға практикалық мүмкіндігі жоқ бөлшек сауда секторы.

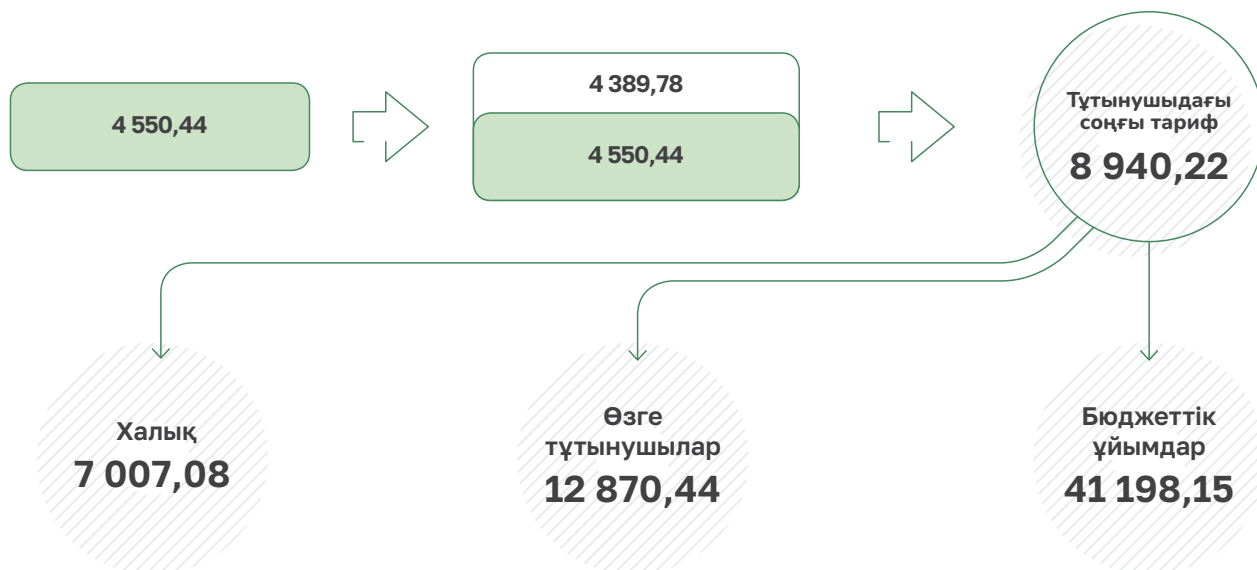
Түпкілікті тұтынушылар

Мысалы: 2023 жылға арналған Алматы қаласы бойынша тұтынушыларды жылумен жабдықтау қызметінің тарифі, **КҚС-сыз теңге/Гкал**

Жылу энергиясын өндіру –
«Алматы электр
станциялары» АҚ

Жылу энергиясын беру, бөлу
және қамтамасыздандыру
«Алматы жылу жүйесі» ЖШС

Электр энергиясын өндіруге арналған орташа өлшенген тарифтер

ЕТҰ атауы	2021 Нақты	2022 Нақты	2023 Нақты	2024 Болжам	2025 Болжам
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	7,31	8,06	8,00	9,02	9,82
электр энергиясына тариф, теңге/кВт*сағ.	6,82	7,44	7,59	7,68	8,20
ҚР тарифі	6,76	7,44	7,59	7,68	8,20
экспортқа тариф, теңге/кВт*сағ.	10,31	-	-	-	-
қуаттылық тарифі, мың теңге/МВт*ай	590	590	590	1 065	1 215
қуаттылыққа жеке тариф, мың теңге/МВт*ай	-	-	-	1 199	1 199
«Екібастұз МАЭС-2» АҚ	10,38	11,39	11,46	13,19	13,47
экспортқа тариф, теңге/кВт*сағ.	11,65	13,76	13,76	-	-
электр энергиясына тариф, теңге/кВт*сағ.	9,74	10,17	10,27	11,20	11,20
қуаттылық тарифі, мың теңге/МВт*ай	590	590	590	1 065	1 215
«Алматы электр станциялары» АҚ	13,12	14,05	15,52	18,22	20,45
электр энергиясына тариф, теңге/кВт*сағ.	11,16	12,27	13,79	15,33	17,49
қуаттылыққа орташа өлшенген тариф, мың теңге/МВт*ай	899	796	809	1 181	1 215
қуаттылық тарифі, мың теңге/МВт*ай	590	590	590	1 065	1 215
қуаттылыққа жеке тариф, мың теңге/МВт*ай	4 169	3 139	3 139	2 479	—
«Мойнақ СЭС» АҚ	23,74	21,69	23,51	23,03	23,03
электр энергиясына тариф, теңге/кВт*сағ.	12,26	12,92	13,65	12,77	12,77
қуаттылық тарифі, мың теңге/МВт*ай	2 564	2 564	2 564	2 564	2 564
«Шардара СЭС» АҚ	15,32	16,03	16,33	15,86	15,19
электр энергиясына тариф, теңге/кВт*сағ.	9,27	10,79	11,17	9,82	9,82
қуаттылық тарифі, мың теңге/МВт*ай	3 868	3 868	3 868	3 868	3 868
«Өскемен СЭС АЭС» ЖШС	-	-	-	6,12	6,51
оның ішінде электр энергиясына тариф теңге/кВт*сағ.	-	-	-	3,32	3,53
оның ішінде қуаттылыққа тариф, мың теңге/МВт*ай	-	-	-	1 065	1 215
«Шұлбі СЭС АЭС» ЖШС	-	-	-	9,05	10,16
оның ішінде электр энергиясына тариф теңге/кВт*сағ.	-	-	-	4,02	4,43
оның ішінде қуаттылыққа тариф, мың теңге/МВт*ай	-	-	-	1 065	1 215
«Samruk-Green Energy» ЖШС, теңге/кВт*сағ.	19,74	20,94	23,54	24,42	25,96
«Бірінші жел электр станциясы» ЖШС	33,83	36,84	43,36	46,40	48,71
«Жетісу энергиясы» ЖШС — үлес 25%		22,68	24,65	30,94	32,78

2019 жылдың 1 қаңтарынан бастап Қазақстан Республикасында электр қуаты нарығы жұмыс істей бастады. Электр энергиясына орташа өлшенген тарифтер 2020 жылы қуат нарығының енгізілуімен, шекті тарифтердің өзгеруімен және 1 шілдеден бастап қуатқа жеке тарифтердің енгізілуімен өсті. ЭЖҰ өтінімдері бойынша Қазақстан Республикасының ЭМ 2020 жылдың 1 шілдесінен бастап 2021 жылдың 31 наурызына дейін қолданыстағы шекті тарифтерді бекітті. 2021 жылдың 1 сәуірінен бастап шекті тарифтерге Қазақстан Республикасының Энергетика министрі бекіткен пайда нормасы енгізілді.

2021 жылдың 1 шілдесінен бастап тарифке «ЖЭК қолдау жөніндегі ЕАҚО» ЖШС есептеген ЖЭК-ті қолдауға 1,57 теңге/кВт*сағ үстемеақы енгізілді. Энергетика министрінің 2021 жылдың 24 маусымындағы №211 Бұйрығымен жаңартылатын энергия көздері (ЖЭК) үшін үстемеақыны ескере отырып, жаңа шекті тарифтер белгіленді. 2022 жылы үстемеақы киловатт-сағат үшін 1,58 теңгені, ал 2023 жылдың бірінші жартыжылдығында Қазақстан Республикасының солтүстік және оңтүстік аймақтары үшін 1,97 теңге/кВт*сағ құрады.

2023 жылдың 19 сәуірінде Қазақстан Республикасының Президенті «Қазақстан Республикасындағы әкімшілік реформа мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне өз-

герістер мен толықтырулар енгізу туралы» Заңға қол қойды. Оның шеңберінде «Электр энергетикасы туралы» ҚР Заңына 2023 жылдың 1 шілдесінен бастап ҚР-да электр энергиясын және электр энергиясының теңгерімдеуші нарығын нақты уақыт режимінде орталықтандырылған сатып алуды көздейтін Бірыңғай сатып алушының моделін енгізу бөлігінде түзетулер енгізілді (2023 жылдың 1 шілдесіне дейін имитациялық режимде жұмыс істеді).

2023 жылдан бастап ә/э №147 шекті тарифті бекіту қағидаларының 11-тармағына сәйкес «Самұрық-Энерго» АҚ ЭӨҰ тарифтерінің залалсыз деңгейін алу мақсатында өндірістік шығыстардың (өндірістік персоналдың еңбегіне ақы төлеу қорының ұлғаюы, отынға арналған шығыстардың өсуі және т. б.) және қаржыландыруға арналған шығыстардың

күтілетін өсуіне байланысты (ҚР Энергетика министрінің 27.02.2015 ж. бұйрығы) 2022 жылғы 1 қыркүйекке дейінгі мерзімде шекті тарифті түзетуге өтінімдер жолданды. Нәтижесінде ҚР ЭМ 2023 жылғы 26 мамырдағы №192 бұйрығымен 2023 жылғы 01 маусымнан бастап қолданысқа енгізілетін электр энергиясына жаңа шекті тарифтер бекітілді, онда «МАЭС-1» ЖШС тарифінің өсуі 24%, «ЕСМАЭС-2» АҚ — 24%, «АлЭС» АҚ — 25% және «МСЭС» АҚ-9%.

Осылайша, 2023 жыл ішінде ЭӨҰ үшін электр энергиясына мынадай шекті тарифтер (теңге/кВт*сағ) қолданылды:

ЭӨҰ атауы	Бекітілген тариф 01.01.2023-31.05.2023	Бекітілген тариф 01.06.2023-31.12.2023	Ауытқулар, %	01.01.2024 бастап бекітіл- ген тариф	Ауытқулар, %
1	2	3	4=3/2	5	6=5/3
«МАЭС-1» ЖШС	5,90	7,32	24%	8,05	10%
«МАЭС-2» АҚ	8,59	11,20	24%	13,17	18%
«АлЭС» АҚ	11,19	14,02	25%	17,82	27%
«МСЭС» АҚ	11,71	12,77	9%	12,77	-
«ШарСЭС» АҚ	9,82	9,82	-	9,82	-

Сондай-ақ, Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2023 жылдың 28 желтоқсанындағы (№479) бұйрығымен 2024 жылдың 1 қаңтарынан бастап ЭЖҰ электр энергиясына шекті тарифтер бекітілді, онда «МАЭС-1» ЖШС тарифінің өсуі — 10%, «ЕСМАЭС-2» АҚ — 18% және «АлЭС» АҚ — 27%.

2020 жылдан бастап Қазақстан Республикасының ЭМ ауқымды инвестициялық жобаларды жүзеге асыратын станциялар үшін — «Мойнақ СЭС» АҚ, «Шардара СЭС» АҚ, «Алматы Электр Станцияла-

ры» АҚ және «Екібастұз МАЭС-1» ЖШС үшін инвестициялық тарифтерді бекіту бойынша жұмыс жүргізілуде.

2021 жылдың 28 желтоқсанында «Екібастұз МАЭС-1» компаниясы Қазақстан Республикасының Энергетика министрлігімен инвестициялық келісім жасасты. Келісім №1 энергия блогын жаңғыртуды, қайта құруды, кеңейтуді және жаңартуды көздейді. Жоба шеңберінде 2025-2031 жылдар кезеңіне мегаватт-ай үшін 1 199 мың теңге мөлшерінде тариф белгіленетін болады. Қызмет көлемі 476,6 мегаватт болады.

Жасалған инвестициялық келісімдердің параметрлері, мың. теңге /МВт*ай.

ЭӨҰ атауы	Көлемі	Жеке тариф	Кезең
«Алматы электр станциялары» АҚ	69,5 МВт	2 478,9	2020–2024 жж.
«Мойнақ СЭС» АҚ	298 МВт	2 563,67	2020-2026 жж.
«Шардара СЭС» АҚ	61 МВт	3 867,9	2020-2028 жж.
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	476,6 МВт	1 199	2025-2031 жж.
«Екібастұз МАЭС-2» АҚ	576 МВт	5 017,77	2027-2036 жж.

2021 жылдың 26 қаңтарында «МАЭС-2» АҚ «№3 жаңа энергия блогын орната отырып, МАЭС-2 кеңейту және қайта құру» жобасын іске асыруға жеке тарифті бекіту үшін нарық кеңесіне (ҚЭК) өтінім жолдады. Нарық Кеңесінің 2021 жылдың 29 наурызында оң ұсынымын алғаннан кейін өтінім ҚР ЭМ қарауына берілді.

2021 жылы ҚР ЭМ шешімі қабылданбағандықтан, 2022 жылдың 27 қаңтарында «ЕСМАЭС-2» АҚ «№3 энергия блогын орната отырып, ЕСМАЭС-2-ні кеңейту және қайта құру» жобасын іске асыру бойынша қуаттылыққа жеке тариф алуға ҚР нарық кеңесіне қайта өтінім берді.

2022 жылдың 30 наурызында ҚР нарық Кеңесі Төралқасының отырысы өтті, онда уәкілетті органға (ҚР ЭМ) «№3 станцияның энергия блогын орната отырып, Екібастұз МАЭС-2 кеңейту және қайта құру» инвестициялық бағдарламасын ұсы-

ну және қарауға жіберу туралы шешім қабылданды. Осы өтінім бойынша шешім қабылданбады, ҚР ЭМ 2022 жылы инвестициялық келісімдер жасасуды жоспарлаған ЭЖҰ тізімі жарияланбады.

Жылу энергиясын өндіруге арналған тарифтер, теңге/Гкал

Атауы	2021 Нақты	2022 Нақты	2023 Нақты	2024 Болжам	2025 Болжам
«Алматы Электр Станциялары» АҚ	3 392	3 782	4 215	5 109	5 272
«Екібастұз МАЭС-2 Станциясы» АҚ	772	812	874	877	906
«Екібастұз МАЭС-1» ЖШС	233	221	189	185	196

Табиғи монополия субъектісі ретінде заңнама жылу энергиясын өндіретін ұйымдар үшін инвестициялық құрамдас бөлікті қоса отырып және жыл сайынғы шығындарды индекстей отырып, тарифтердің ұзақ мерзімді (5+ жыл) шекті деңгейлерін бекітуді көздейді. Шекті тарифтерді Комитет бекітеді. Алайда, тарифтерді көтеру жылына бір реттен жиі емес жүргізіледі және объективті себептер бойынша станция шығындарының өсуі жағдайында тарифтерді көтермей сақтау тәуекелдері бар.

2023 жылдың басынан бастап «АлЭС» АҚ жылу энергиясына тарифі 4 003,36 теңге/Гкал құрады. ТМРҚД-мен жұмыс нәтижесінде стратегиялық тауарларға (көмір, мазут) бағаның өсуін және орта-

ша айлық жалақының өсуін ескере отырып, жылу энергиясына жаңа тарифтер бекітілді:

- 01.08.2023 ж. бастап — 4 550,44 теңге/Гкал, алдыңғы тарифке өсім — 13,7%;
- 01.01.2024 ж. бастап — 5 063,54 теңге/Гкал, 2023 жылғы тарифке өсім — 26,5%;
- 01.01.2025 ж. бастап — 5 180,57 теңге/Гкал, 2024 жылғы тарифке өсім — 2,3%

Жылу энергиясының тарифін көтеру жылу өндіруден болатын шығындарды азайтады. 2024 жылы «Алматы Электр Станциялары» АҚ және қоғам жылу бойынша залалсыз қызметті қамтамасыз ету бойынша ТМРҚД-мен одан әрі жұмыс жоспарлануда.

Электр энергиясын беру қызметтеріне тарифтер, теңге / кВт*сағ

Атауы	2021 Нақты	2022 Нақты	2023 Нақты	2024 Болжам	2025 Болжам
«Алатау Жарық Компаниясы» АҚ	6,07	6,58	7,68	8,87	9,95

Табиғи монополия субъектісі болып табылатын «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ үшін 2021 жылдың 17 мамырындағы ТМРҚД бұйрығымен 2021 жылдан 2025 жылға дейінгі кезеңге арналған шекті тарифтер бекітілді. Тарифтер 2021 жылдың 1 маусымынан бастап күшіне енеді. «Алатау Жарық Компаниясы» АҚ 2023 жылдың 9 маусымында бекітілген тарифті тарифтік смета жобасымен ТМРҚД-не өзгертуге өтінім жолдады.

Тарифтік сметаның жобасы мынадай негіздер бойынша қалыптастырылды («Табиғи монополиялар туралы» Заңның 22-бабы):

- Электр энергиясын беру көлемінің көтерілуіне байланысты тарифті төмендету, стратегиялық тауар («АлЭС» АҚ тарифі) құнының өсуін ескере отырып, шығындардың технологиялық байланысты баптарын түзету (5 тармақша), 1-тармақша 1) 1-тармақ;

- «Инвестицияларға айырбастау тарифі» мемлекеттік бағдарламасын іске асыруға байланысты бекітілген инвестициялық бағдарламаны өзгерту (1-тармақтың 4-тармақшасы) ;
- 2022 жылдың төртінші тоқсанындағы статистикаға сәйкес (1-тармақтың 9-2 тармақшалары) Алматыда Экономикалық қызмет бойынша орташа жалақыға қол жеткізілмегендіктен жалақыға шығыстардың ұлғаюы орын алды.
- Коммуналдық меншіктен балансқа берілген желілер мен жабдықтарға қызмет көрсету жөніндегі операциялық шығындарды 1,8 миллиард теңге мөлшерінде қосу (9-1 тармақша, 1-тармақ).
- Компанияның кірісі (пайдасы) тартылған активтердің реттелетін базасы және тарифте көрсетілген (кірістің рұқсат етілген деңгейі — КРЕД) негізінде есептеледі.

2023 жылға жыл бойынша орташа тариф

7,69

теңге/кВт*сағ

Өтінімді қарау қорытындысы бойынша уәкілетті орган «АЖК» АҚ үшін ҚҚС-сыз мынадай тарифтерді бекітті:

- 01.01.2023 ж. бастап — 7,05 теңге/кВт*сағ,
- 01.07.2023 ж. бастап — 8,31 теңге/кВт*сағ
- 2024 ж-ға — 8,87 теңге/кВт*сағ;
- 2025 ж-ға — 9,95 теңге/кВт*сағ.

ЭЖҰ электр энергиясын өткізу тарифтері, теңге/кВт*сағ

Атауы	2021 Нақты	2022 Нақты	2023 Нақты	2024 Болжам	2025 Болжам
«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС	18,69	20,09	23,64	30,86	33,55

«АлматыЭнергоСбыт» ЖШС энергиямен жабдықтаушы компаниясы қоғамдық маңызы бар нарықтың субъектісі болып табылады және оны уәкілетті орган да реттеуге тиіс. Тарифтің есебіне операциялық, қаржылық және инвестициялық компоненттер енгізілген. Өңірлерде халықтың әлеуметтік тұрақтылығын сақтау мақсатында реттеушінің тарифтердің өсуін жасанды тежеу тәуекелдері бар. Жеке тұлғаларға тұтыну нормалары бойынша саралау сақталды, заңды тұлғалар үшін электр энергиясын жеткізу орташа өткізу тарифтері бойынша жүзеге асырылады.

13 қазан 2023 ж. Алматы қаласы және Алматы облысы ТМРҚД шешіміне сәйкес «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС қызметтерінің шекті бағасы бір киловатт-сағатына 25,57 теңге (3,3%-ға өсім) мөлшерінде белгіленді. Бұл шешім 2023 жылдың 1 қарашасынан бастап күшіне енеді. Ұлғаю жабдықтау үстемесінің (операциялық шығындардың өсуі) 42%-ға ұлғаюымен байланысты, ол 0,68 теңге/кВт*сағ құрады.

Бекітілген тарифтік сметада бірыңғай сатып алушыдан электр энергиясын сатып алу бағасының өсуі, теңгерімдеуші нарықта электр энерги-

ясын сатып алу мен сатуға арналған шығындар, сондай-ақ «АЖК» АҚ электр энергиясын беру тарифінің айырмасы бойынша 2023 жылғы тамыз-қазан айларындағы шығындар ескерілмеген.

Болжамдарға сәйкес, «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС-нің 2023 жылғы шығыны 3,2 млрд теңгені құрайды. Қоғамдық маңызы бар нарықтардағы баға белгілеу қағидаларына сәйкес бұл шығындар бағаны кезекті қайта қарау кезінде өтелуге жатады.

2023 жылдың желтоқсанында жүргізілген жұмыстың қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2023 жылдың 22 желтоқсанындағы № 276 бұйрығымен «АлматыЭнергоСбыт» компаниясы атаулы қолдау алатын ұйымдар тізіміне енгізілді. Бұл энергиямен жабдықтаушы ұйымдарға қатысты. Нәтижесінде бірыңғай сатып алушыдан электр энергиясын сатып алу бағасы 13 теңге/кВт*сағ құрайды (тарифтік сметаға сәйкес). Бұл «АлматыЭнергоСбыт» ЖШС-на 2024 жылы тарифтік сметада көзделген және Бірыңғай сатып алушыда нақты қалыптасқан электр энергиясына баға айырмашылығынан шығынды болдырмауға мүмкіндік береді.

Қазақстан көмір нарығы

Қазақстандағы энергетикалық көмір нарығы фрагменттілігімен ерекшеленеді. Негізгі ірі ойыншылар — «Богатырь Көмір» ЖШС («Самұрық-Энерго» АҚ және «РУСАЛ» БК), «ЕЭК» АҚ және «Шұбаркөл Көмір» АҚ («ERG»), «Қазақмыс корпорациясы» ЖШС, «Қаражыра» АҚ, «Ангренсор Энерго» ЖШС.

Ұлттық статистика бюросының ақпараты бойынша, 2023 жылдың қаңтар-желтоқсанында Қазақстанның көмір өндіруші кәсіпорындары

112,74 млн тонна тас көмір өндірді, бұл 2022 жылдың сәйкес кезеңімен салыстырғанда 1%-ға аз.

Есепті кезеңнің қорытындысы бойынша «Богатырь Көмір» ЖШС 42,93 млн тонна көмір өндірді, бұл 2022 жылмен салыстырғанда 1,1%-ға артық. Бұл ретте компанияның көмір өндірудегі үлесі 2023 жылдың қорытындысы бойынша Қазақстан Республикасындағы көмір өндірудің жалпы көлемінің 38,1% және Екібастұз көмір бассейнінде (Павлодар облысы) өндірілетін көмір көлемінің 62% — құрады.

2023 жылы «Богатырь Көмір» ЖШС

42,93

млн тонна көмір өндірді

2023 жылы «Богатырь Көмір» ЖШС
сатқан көмір көлемі

42,49

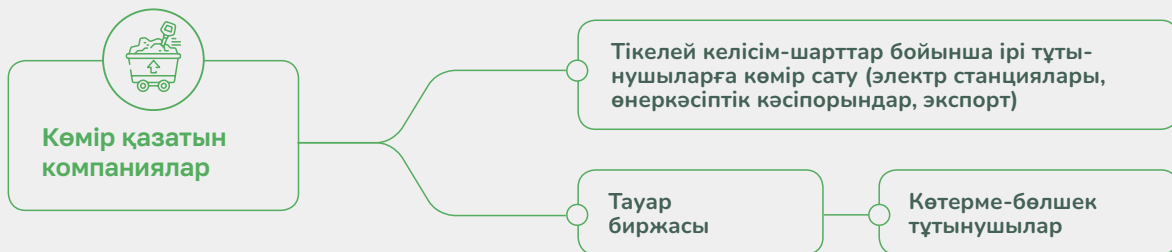
млн тоннаны құрады

Көмір өндіру, млн тонна

Көрсеткіштер	2021	2022	2023	Δ, 2023/2022, %
Павлодар облысы	66,93	68,39	69,48	1,6 %
Қарағанды облысы	35,36	34,28	33,58	-2,0 %
Шығыс Қазақстан облысы	8,80	8,83	7,99	0,1 %
Жиыны	111,74	113,93	112,74	-1 %

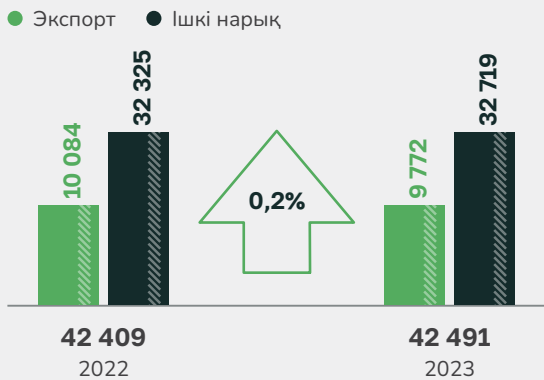
Көмірді өткізу схемасы

2023 жылы аршыма коэффициенті 0,84 м³/тоннаны, ұқсас кезеңде 0,79 м³/тоннаны құрады.

және төлейді. Тасымалдау шарттары вагондардың иелерін (операторларын) тартатын экспедиторлармен жасалады.

«Богатырь Көмір» ЖШС көмірді өткізу, мың тонна

Ауылдық жерлерде орналасқан шағын қазандықтар үшін Екібастұз көмірі төлқұжаттық отыны болып табылады. Коммуналдық-тұрмыстық көмірді тиеп-жөнелту биржалық мәмілелер қорытындысы бойынша жүзеге асырылады: теміржол және автотөлік көлігімен.

Болашақ кезеңге болжам:

2024 жылға арналған болжамда көмірді өткізу көлемі 4 209 мың тоннаға немесе 2023 жылғы Нақтыіге қарағанда 10%-ға ұлғаяды. Ұлғаю энергия өндіруші ұйымдар тарапынан сұраныстың өсуіне байланысты.

Астана, Алматы, Қарағанды, Петропавл, Павлодар, Степногорск, Екібастұз МАЭС-1, ЕСМАЭС-2 қалаларының энергожүйесінің «Богатырь Көмір» ЖШС көмірді ірі тұтынушыларының қатарында. Көмірді (электр станциясын) сатып алушылар көмірді Екібастұз станциясынан («Богатырь Көмір» ЖШС) межелі жерге тасымалдауды дербес ұйымдастырады

Тұтынушыларға көмірді өткізу, млн тонна

Облыс	2021	2022	2023
«АлЭС» АҚ	3,00	3,00	3,16
«Қарағанды Энергоцентр» ЖШС	2,78	2,31	2,56
«Астана-Энергия» АҚ	4,33	3,96	3,65
«Павлодарэнерго» АҚ ПЕЖЭО-2, 3	2,86	2,83	2,90
«Степногор ЖЭО» ЖШС	1,00	0,80	0,71
«МАЭС-1» ЖШС	13,37	13,10	13,39
«МАЭС-2 станциясы» АҚ	3,68	3,3	3,59
«Bassel Group LLS» ЖШС	0,42	0,48	0,46
«СевКазЭнерго» АҚ	2,25	1,44	2,11
«Екібастұзтеплоэнерго» ЖШС	0,54	0,52	0,45
«Көкш. Жылу» ШЖҚ МКК	0,34	0,32	0,36
Комбыт	0,39	0,19	0,17
ҚР ішкі нарығына барлығы	34,94	32,32	32,72
Рефтинская МАЭС	9,80	10,08	9,77
Ресей Федерациясына экспортқа барлығы	9,80	10,08	9,77

Көмір өткізу бағасы, теңге/тонна

Атауы	2021 Нақты	2022 Нақты	2023 Нақты	2024 Болжам	2025 Болжам
«Богатырь Көмір» ЖШС	2 292	2 669	3 084	3 204	3 753

«Богатырь Көмір» ЖШС көмірді өткізу бағасы Қазақстан Республикасының тұтынушылары үшін тұтынушылардың 3 тобы үшін дербес-прейскурантпен бекітіледі («ҚТЖ» ҰК» АҚ жанасу станциясындағы энергетика, көмір жинау станциясындағы энергетика, коммуналдық-тұрмыстық қажеттіліктер). Реттеу БҚ ҰЭМ ТМРК Кәсіпкерлік кодексінің негізінде жүзеге асырылады.

